

Tremtininkų leidinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS LEIDINYS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Nr. 5(62)

1992 m. kovas

Skyrių pirmmininkų konferencijoje

Kaunas. Kovo 29 d. Savivaldybės rūmuose įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos skyrių pirmmininkų konferencija. Joje dalyvavo 58 rajonų skyrių pirmmininkai, valdybos nariai, AT deputatai: B.Gajauskas, A.Ambrazevičius, B.Nedzinskienė, P.Varanauskas, A.Patackas, R.Gajauskaitė, R.Paulauskas, Krašto apsaugos ministras A.Burkevičius, Valstybės kontrolerius K.Uoka. Apsvarstyti aktualiausi Lietuvos politinio ir ekonominio gyvenimo klausimai, pasitarta, kaip stiprinti partizanų, politinių kalinių ir tremtinių veiklą Lietuvos Nepriklausomybės labui, ir priimtos rezoliucijos:

Dėl okupacinių kariuomenės spartesnio išvedimo

Pasisakome už kuo skubesnį okupacinių būvusių SSSR kariuomenės išvedimą iš Lietuvos, neuseikiant sovietų kariškiams Lietuvos piliečiams ir galimybių įsigytį nekiunojamojo turto.

Dėl dalyvavimo referendumėje

Pritariame referendumui dėl Prezidento institucijos atkūrimo ir siekime, kad būtų rezistentai, politiniai kaliniai ir tremtiniai kuo aktyviau dalyvautų jų paskelbus.

Dėl desovietizacijos ir baudžiamosios atsakomybės tarykymo genocido vykdymo

Pritariame Lietuvos Respublikos laikinojo įstatymo "Dėl kurių apribojimų užimti pareigas valstybės tarnyboje" projektui ir pasisakome, kad šis įstatymas būtų taikomas netik KGB pareigūnams, ne tik partokratijos viršinėms, o visiems partijos pareigūnams, protaisjungų, komjuniu, kultūros vykdomosios valdžios nomenklatūrai ir represinio aparato atstovams.

Dėl nacionalinio saugumo sistemos

Pritariame tik lietuviškosios nacionalinio saugumo sistemos formavimui, atsisakant būvusių KGB darbuotojų.

Dėl žemės ūkio

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga susirūpinusi spartai blogėjančia padėtimi kaimo, kur mažiškai grobstomas nacionalinis tur-

Edmundo KATINO nuotrauka

tas, klesti savivalė, anarchija ir atviras sabotažas, todėl reikalauja - skubiai sudaryti pastoviai veikiančias visuomenines žemės ūkio reformos kontrolės grupes ir pavesti joms kontroliuoti reformos eiga, privatizacijos tarnybų darbą, ūkių, bendrovii finansinę veiklą, pasiruošimą pavasario darbams; šiose grupėse galėtų dalyvauti mūsų Sąjungos nariai;

Šioms grupėms pavesti išaiškinti, kuriuose ūkiuose ir kas buvo neteisėtai privatizuota, kur išgrobstyta žemės ūkio technika, pastatai, gyvuliai ir kt., paskelbtai šiuos sandorius niekiuose sunaudojimo momento, grąžinti turtą ūkiams, o kaltiemis asmenims taikyti baudžiamąjį atsakomybę be senates termino, išieškoti iš jų asmeninio turto padarytų ūkiams žalų;

ustatyti visus sabotavimo atvejus (kai dėl būvusių ūkių vadovų ar kitų specialistų kaltės buvo nenuimtas ar sunaikintas derilius), kaltiemis asmenims taikyti baudžiamąjį atsakomybę (be senates termino) už politinių sabotažą, o padarytą žalą išieškoti iš jų asmeninio turto;

skubiai priimti naują, sugriežtiną, įstatymą dėl atsakomybės už visuomeninio turto grobimą;

priimti įstatymą, pagal kurį prokuroras, piktybiškai vilkinantis bylų sudarymą ar švelninantis jų turinį, taip pat teisėjas, be pagrindo išteisinti turto grobystojus ar skiriantis jems per švelnias bausmes, būtų tuoju pat šalinamas iš darbo be teisės dirbtiesėsaugos sistemo;

inventoriuoti ir mobilizuoti sezono darbams visą esamą žemės ūkio techniką, griežtai įpareigoti jos savininkus eilės tvarka aptarnauti nurodytus visuomeninius ir privačius ūkius, nustatyti už šias paslaugas fiksotus atlygius (kad technikos savininkas nepilktaudžiautų monopolinė padėtimi);

visus žemės ūkio technikos savininkus ištraukti į visuomeninės kont-

paistė visokias dviprasmybes... Paklausta, kas ją pakvietė į Druskininkus, deputatė konkretiai neatsakė, bet ir atsakyti nereikėjo - iš to, kaip ja rūpinosi LDDP Druskininkų skyr. sekretorė Rakauskiene, buvo aišku, kad deputatė pasikvietė realios valdžios netekę Druskininkų komunistai. Kai rinkėjai salėje uždainavo "Žiaurūs tironai skriaudė mūsų šalį", P.Jakimavičius (iki puočių būvęs KPSS narys) išsivedė deputatę į mokytoju kambarį ir ten surengė jos susitikimą su 15 būvusių komunistų. Nekomunistų neleido, net fizinę jėga naudojo.

Taigi druskininkiečiai sako, kad deputatės V.Jasukaitės susitikimas su rinkėjais neįvyko, nes čia ji mielai bendravo tik su būvusių komunistais, o ne su rinkėjais.

Aleksandras JUSKA

Mūsų išliko per daug (?!)

Istatymo "Dėl kurių apribojimų užimti pareigas valstybinėje tarnyboje" svarstymas AT kaip ant delno parodė įvairių politinių grupių interesus. Juk aptariami gyvybiniai buvusiųjų partokratų reikalai. Vienas iš jų, bene ryškiausias - tai nenumaldo mas noras būti ir likti visiems laikams kokiui nors viršininku. Ir net nesvarbu, kam ir kur vadovauti. Mat ilgus metus mėgavusis teise visur būti vadovais, ta aistra tiesiog įauga į kraują ir tapo antraja prigimtimi. O svarbiausiai - jų ekonominiai interesai. Ir dabar juos ginant reikia turėti pakankamą politinę valdžią. Kuo tik kairioji pusė nekaltino Parlamente kolegų (o ir radijo klausytojų): ir milijono lietuvių supriepinimų su kitu milijoniu, ir prastu poterių mokėjimui, ir žmogaus bei pilietyčio teisių deklaracijos pažeidimais, ir net profesijų draudimui. Atseit, neįkainojama patirtis sukaupta "brandaus socializmo" baruose - vadovauta sėkmingsai ir iki galutinės pergaliés! O dabar jiems ketina neleisti pavadovauti atkuriant valstybę. Sau patogiai kairieji nutyli, kad buvęs funkcionierius, sakysim, inžinieriumi gali darbuotis kiek tik sveikata leidžia. Tokia jų pozicija liudija nepaprastą partokratijos gajumą.

Yra dar viena verta dėmesio šio reiškinio pusė. Visos Lietuvos politinio gyvenimo jėgos puikiai jaučia, kad yra labai svarbi kiekviena Parlamento svarstoma problema, įstatymo ar nutarimo projeketas. Minėto įstatymo svarstymas suaudrinio parlamentarų, nes nagrinėtas principinis, skaudžiausias klausimas, kurio neišsprendus ramybė Lietuvos žemėje niekada neįsiviešpataus. Siūlymai pamiršti blogi, net kruvinus nusikaltimus, bučiuoti ir kalbėti poterius skamba kaip ižuli demagogija

ir šimtų tūkstančių aukų šventvagiškas įžeidimas. Matyt, dar teks dešimtis, šimtus sýkių kartoti, kad ne apie kerštą kalbamą, o apie būtiną ir neatidėliotiną teisingumo atkūrimą, be kurio nėra įmanoma demokratinių pagrindais stiprinti valstybę. Ši skaudi tema - tarytum neišvalyta, pūliuojanti žaizda. Suvokdami, kad nusikaltimai nebūs pamiršti ir visien bus siekiama atkurti teisingumą, buvę partokratai mágina. Šia problemą nustumti į užmarštī, bent šiuo metu pakeisti ją tariamai aktuelne ekonominės reformos tema.

Kaip yla iš maišo prasikiša - kad ir aškių dar nepasakomas, bet ir neslepiamas - kairiųjų kartelis: per daug sugrižo į tremties, iš lagerių, į pačių terminologija naudojant, liaudies priešų, buožių ir jų pakalikų, buržuazinių nacionalistų ir kitokiu antisovietinių gaivalų. Stribų ir jiems simpatizuojančių kalbose tokios mintys prasprūsta beveik visai atvirai.

Per vėlai sugriuovo sovietijos monstras. Jeigu tai būtų įvykę bent prieš dvidešimt metų, mūsų Seimas būtų buvęs visiškai kitoks - jam negrēstu kairumo liga. Deja, istorija nepripažista jokių "jeigu".

Zinoma, nėra pagrindu nusiminti ir dabar. Sveikios tautos jėgos gyvybingos ir įveikia sunkumus. O desovietizacijos įstatymu mūsų visuomenei reikia kaip oro. Antraip ji nepradės sveikti. Neprémus šio įstatymo, kairiesiems liktų viltis sulaukti meto, kai jų nusikaltimai bus užmiršti, o gal net ir jie patys bandys prilygti bolševikmečio aukoms. Neva jiems buvo liepiama, įsakinėjama, jų būta tik paprastų svetimos valios vykdytojų... Juk ir naciai teismuose teisinosi panasių.

Edmundas SIMANAITS

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo NUTARIMAS

Dėl rezistentų ir kitų asmenų, nužudyti okupacių režinė metu, palaikų perkėlimo

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas, pažymėdamas, kad būtina ištirti visas rezistentų ir kitų asmenų, nužudyti Lietuvos okupacių režinė metu, žuvimo aplinkybes ir išvengti šių asmenų palaikų savavalšio perkėlimo bei laidojimo, nutaria:

1. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, atsižvelgiant į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Politinių kalinių sąjungos ir Kultūros paveldo inspekcijos pateiktas išvadas, iki 1992 m. sausio 15 d. nustatyti:

a) rezistentų ir kitų asmenų, nužudyti Lietuvos okupacių režinė metu, palaikų perkėlimo tvarką;

b) komisijų dėl rezistentų ir kitų asmenų, nužudyti okupacių režinė metu, palaikų perkėlimo sudarymo tvarką ir funkcijas;

c) įpareigoti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministeriją teikti tiesioginę pagalbą perkeliant rezistentų ir kitų asmenų, nužudyti okupacių režinė metu, palaikus.

2. Pavesti miestų ir rajonų savivaldybių valdyboms kartu su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Politinių kalinių sąjungos skyriais iki 1992 m. kovo 2 d. sudaryti komisijas dėl rezistentų ir kitų asmenų, nužudyti okupacių režinė po 1940 m. birželio 15 d., palaikų perkėlimo.

3. Įpareigoti miestų ir rajonų savivaldybes teikti finansinę ir kitokią pagalbą rezistentų ir kitų asmenų, nužudyti okupacių režinė metu, palaikų perkėlimo darbams, šių asmenų atminimo įamžinimui.

Lietuvos Respublikos
Aukščiausiosios Tarybos
pirmininkas

Vytautas LANDSBERGIS

Vilnius, 1991 m. gruodžio 11 d.

Nr. 1-2082

IŠ KGB ARCHYVŲ

KGB archyvuose stovi keturi V. Mykolaitis-Putino bylos tomai. Pateikiame pora ištraukų iš šiu bylų ir du poeto eilėraščius iš rinkinio "Rūscio dienos". Keturių dešimčių egz. tiražu išėjusio rinkinio vienas egzempliorius išsegtas KGB byloje.

"Aušros Vartų kolegijos" organizacijos veiklą palaimino vysk. Paltarokas, o posėdžiuose keletą kartų dalyvavo rašytojai V. Mykolaitis-Putinas, prof. J. Balčikonis.

1948 m. vasario 16 d. organizacijos nariams priimant priesaiką dalyvavo V. Mykolaitis-Putinas, tačiau konspiracijos sumetimais ant akto nepasirasta.

Poeti operatyvinė byla užvesta dar 1944 m. vasario mėnesį. Joje rašoma:

"M.-P. vienas iš pirmųjų išstojo fašistinės spaudos puslapiuose su antitarybiniais kūriniais. Banditiško judėjimo LAF dalyvių žuvimui laikraštyje "Naujoji Lietuva" 1941 m. liepos 19 d. atspausdina eilėraštį "Zuvusiems partizanams", kuriamė

aštaria forma kritikavo sovietinę valstybę ir gynę hitlerinę armiją (...). Panašius kūrinius spausdinio kitame fašistiniame laikraštyje "J. laisvė", kuris éjo Kaune vokiečių okupacijos metu. 1942 m. kovo 28 d. vakare, skirtame "Raudonojo terroro aukoms", M.-P. skaité antitarybinius eilėraščius. Šiuo metu agentūrinis M.-P. sekimas nepakankamas, nes néra tinkamo agento iš universiteto profesūros tarpo. Tačiau šis trükumas bus artimiausiu laiku ištaisytas".

Vanda PODERYTÉ

V. MYKOLAITIS-PUTINAS

Žuvusiems partizanams

Su bombom, su gaisrais, su gaudžiančiais lėktuvais
Suskambo Lietuva ir gedulo varpais.
Graudinė minia, karstai, colinai ir neštuvali,
Kaip jūdės debesys, pakibo ties kapais.
Gili, plati duobė, kokios nebuvu niekad,
Ir graudus Requiem, ir aitrūs smilkalai.
Pradėjė laisvės kygl, greitai mus paliekat,
Žalių Tėvynės sodų šaunūs sakalai!
Iš prievartos ir melo, apgaulės ir smurto
Pakelėte į saulę žvilgančius sparnus
Parnešt iš mūsų žemei didžio laisvės turto,
Narsa uždegti jaunus ir paguost senus.
Jūs kritot nuo klastingos pliko priešo kulkos,
Savu krauju atpirke svetimas kaltas,
O štai suvainiūs pančius, drasisparnių pulkas
Tėvynės laisvės kygl iki galo tės.
Gili plati duobė tarp kapų ir kryžių,
O esat jūs verti milžinkapio prie kelio,
Kad tiek, kurie Tėvynę gini pasiryžę,
Per amžius žadintut kovos narsingą galia.

1941 06 29

Prakeikimas

Mūs gintinės rūmui suliepsnojus,
Skundo ašarų, verksmų ganal -
Tegul griauna nedarnius sienojus
Bombų smūgiai ir ugnii liepsna.
Tegul šnia pelenuos ir dūmuos
Mūsų gėda, neviltis, kančia
Ir juodos nakties tamsums klaikumas,
Ir visa jų sliegianti valdžia.
Ak, gana tos apgaulės ir meloi!
Žūkit, alkanų gaujų vadai!
Laisvės nebetekusio vasalo
Veide žypnis, o širdy nuodai.
Vargo vieškeliu mūs dienos éjo:
Būti tremtiniu sayam krašte,
Garbint vadą savo payvergejo,
Džiaugtis jojo pergalės švente.
Toks dar vakar tu buval, lietuvi,
Tokią praeit̄ dar vis mini.
Bet, išgirdes pirma mūšio šūvi,
Tu ryštingai aukštén išeini.
Laisvės gandą gaisro dūmuos gaudai,
Žygių draugo ieškai ugnyje,
Prakeikimams prievertai ir skriaudai,
Tegyvuoja laisvės broliai!

1941 06 25
"Naujoji Lietuva", Nr. 19, 1941 07 19

Ešelonai dundėjo...

Iš kairės

I eil.: Gagečka (ukrainietis), Liatukas, Prunkus;
II eil.: Vaišnoras, Papšys, Demisovas (rusas), Pridotkas;
III eil.: Jonušaitis, Valys, Bikulčius, Rušys, Bepirštis.

1950-aisiais Stalinas vėl mus prisiminė ir žvilgerėjo savo "tėviška akimi", bet nerado mūsų čia jau né šimto... O jei prisiminé, tai - vėl į kelione. Tašyk traukėme apie 100 km, į Kemerovo gulagų sostinę - Jają. Ten sustrinko kalinių iš kokių 16-os punktų, apie porą tūkstančių žmonių. Paméginom suskaičiuoti, kiek mūsų beliko - pasirodo, is to etapo buvo belikę apie 117 dūselių. O juk mes tebuvome atkeliauves vos pušę keliu! Jajoje neužsiibuvome - vėl dunda-me Uralo link. Nuo Petropavlovsko pasukome tiesiai į pietus. Sustojome už Karagandos, Karabaso stotelėje. Vienoje pušėje - neaprëpiama dykuma, o kitoje - didžiausia kalnai. Ten buvo iškurtas moterų lageris. Jų darbas buvo skaldyti akmenis, juos vežti į krauti į vagonus.

Dabar bildėjome sugrūsti į automašinas per dykumą į Curbaj, Nuros lagerį Nr. 1 - uždarą kalėjimą. Jokio

ryšio su laisve. Kalinių - apie 12 tūkstančių. Vadovybė né neslėpė, kad esame "nurašyti". Buvo aišku, kad darbui netikome, tad kam šerti tokia daugybė klipatų? Tai buvo mums mislė. Bet juk kiek būta tokiai jokia logika nepagristų faktų!

Tu niekuo nepateisinančių mirties etapų dundesys į šandieni aidi juos išgyvenusiu ausyse nakti dieną. Labai įdomu būtų išgirsti apie tu etapų kankinių likimą. Kažkodėl man neteko nei skaityti, nei girdėti apie savo likimo draugus.

Laukčiau atsiliepimų į "Tremtinio" redakciją. Išsaugojau 1949 m. nuotrauką, kurioje matome Taigos stoties Mazalono Kitotskio lagerio, punkto Nr. 1 13-ąjį įrankininkų brigadą: čia dirbo beveik visi lietuvių (tik du kiti, tautybiu).

Antanas RUŠKYS

Raudondvaris

P.Klimo persekiojimas

Vasarį 23 d. sukako 101-eri metai nuo Lietuvos istoriko ir diplomato Petro Klimo gimimo.

P.Klimas gimė 1891 m. Kušiškėse (dabar Kalvarijos raj.). Baigė Marijampolės gimnaziją, o 1915 m. Maskvos universitete teisės fakultetą. Jis - vienas iš Lietuvos Nepriklausomybės aktu signatarų, Lietuvos Tarybos vicepirmininkas. 1918-1923 m. buvo užsienio reikalų viceministru, 1923-1925 m. Lietuvos pasiuntiniui Italijoje, o 1925-1940 m. - Prancūzijoje. Vokietijos okupavus Prancūziją, 1943 m. buvo suimtas ir iš Parisiaus per Niurnbergą, Varšuvą, Kenigsbergą atvežtas į Kauną. Seimai liko Prancūzijoje. 1944 m. vokiečiams traukiantis, iš kalėjimo buvo paleistas ir laikinai apsigyveno vieno pažistamo ūkyje. 1945 m. KGB suimamas ir nuteisiamas 10 m. kalėjimo.

Grįžęs iš lagerio, apsigyvena Kauñe pas žmonos seserį, kur vienatvės ir negalios siegliamas praleido paskutiniuosius gyvenimo metus. Mirė 1969 m., spejės parašytį vertingą priimtinį knygą.

Visa sovietinė laikotarpis, beveik apakuši ir sunkiai vaikščiojanti, P.Klimas stebėjo KGB. Operatyvinėje sekimo byloje - 240 puslapių; ji dar buvo ištisa pusmetį tesiama po P.Klimo mirties, nes bijota, kad atvažiavusi P.Klimo dukra Eglė gali slapčia išvežti į užsienį tėvo rankračius... Tik sužinojus, kad dukra atvažiuoti negali, buvo nutraukiamos.

Kadangi buvo sekama visa P.Klimo korespondencija, išbuvo pakluvo, matyt, neįsiustas 1962 m. P.Klimo laikas, adresuotas JAV gyvenančiai O.Valaitei. Laikas liūdinas, dveliantis būties beprasmės nuotakomis.

Štai kelios būdingos laiško ištraukos.

"... Si žiema man buvo labai nemalonai - visą laiką jaučiausi sugriūžes, be úpo ir net ultrapesimistas. Sveikata mano, žinoma, jau nebepataisoma, o prie to tū akį aptemimas

man ir saulę ükanose paskandina. Nei lemtai paskaityti, nei parašyti nebėtesiu, o tas absolutus ostrakizmas, į kurį aš esu išmestas, mane padaro tremtiniu savame krašte, be paguodos ir be prošvaicių.

Pasidžiaugiu, kad Egė manes neužmiršta ir dažnai man parašo labai meilingų laiškų ir net žada prasiskverbtu pro visas užtaras ir mane aplankytu (...)

Šiaip mano padangėje nieko naujo. Mano invalidumo saulėlydis bendrai be galio liūdinas. Méginau pateikti savo atsiminimą apie "Aušrinę", kuriai dabar sukako 50 metų, taip pat nemaža pluošta, apie 1915-1917 metus. Bet visi tie "mohikanai" balsai dabar nesukeliai aido.istorija pas mus teprasidėda dabartik nuo 1940 m., kaip seniau tik nuo Kristaus gimimo. Trumpai tariant, mes jau numirėme, net jei ir esame kiek gyvi. Ir vienas džiaugsmas ar liukštis tepaliko - išnykti, negu taip elgetauti ir būti paniekintam. Toks dabar humanizmas, lygubė, socialinis aprūpinimas, pagarba žmogui ir t.t. ir t.t. Dar galėtai užsiimti vertinimais, bet ir čia mano bandymas dar man tikroviskai nepribrendo. Laukiu nesulaikiu atsiliepimo.

Bet gal be reikalo aš temdau Tamstos nuotaiką, kuriai néra pravažtės. Džiaugiuos bent tuo, kad Tamstai manęs neužmiršti ir apdveldi senos skaisčios prietelybės šiluma, kuri visada yra gaivinantis palydys į amžiną polisi. Būčiau dar laimingiau nurodant, gaudamas dažniau išgirsti meilių Tamstos žodi, taip retai dabar mano aplinkoje išgirstama.

Ilgesio pažadintas, siunčiu Tamstai mano geriausią linkėjimą. P.Klimas

Nenujautė baisaus sovietinio pažeminimo prislėgtas P.Klimas, kad vos už dviejų dešimčių metų Lietuva vėl bus nepriklausoma.

Nijolė GAŠKAITĖ

Šiauliai

Broliai Galiauskai

Mano brolis Juozas Galiauskas gimė 1922 m., o Alfonsas Galiauskas - 1924 m. Panėvėžio valsč., Venslaviskių km. Mokėsi Juozas Panėvėžio amatu mokykloje, o Alfonsas - Joniškėlio žemės ūkio mokykloje.

1944 m. vasara tie stojo į P.Plechavičiaus Vietinė rinktinę. Rugsėjūčio mén, prie Tilžės per didelį sunaikinimą, klasius dėl smarkaus bombardavimo, broliai išsiskyrė. Juozui teko su vėmachtuo armija ginti Rytpriūsius, Karaliaučių, o Alfonsas kovojo priešzenitiniam dalinyje prie Oderio, Soldino apylinkėse (kur stovi paminklas S.Dariui ir S.Girėnu). Alfonsas 1945 m. prie Berlyno pateko į amerikiečių nelaisvę ir 1946 m., atsilepus dėdei į Amerikos, gavo leidimą išvykti į Ameriką. Vėliau gyveno Kanadoje, dirbo popieriaus fabrike. Po ilgu iššokinimą per Raudonąjį Kryžių ir pažystamus broli man pavyko rasti. 1978 m. jis lankėsi Vilniuje. Ruošėsi grįžti į Lietuvą visam laikui, tačiau po nesėkminges operacijos Kanadoje 1984 m. birželio 19 d. mirė.

O Juozas 1945 m. pateko į sovietinė nelaisvę ir iš bėlaisvių stovyklos buvo pasiūstas šturmuo Berlyno. Berlyno prieigose, keliantis per Sprė upę, Juozas buvo sužeistas, gulėjo ligoninėje. 1946 m. demobilizuotas, grįžo į tėvišką ir stojo į pasipriekšinimo okupantams kelią. Rémė miško brolius moraliai ir materialiai, dažnai rizikuodamas savo gyvybę: iš Panėvėžio ligoninės pagrobė sveikatą partizanų būrio vadą (pavarė man nežinoma) ir naktį nugabeno į saugią vietą; organizavo Samanynės km. rezistento išpirkimą; globojo netoli tėviškės prisilaodus mokslo drąga partizaną H.Bačeli ir kt.

Tuo tarpu ir mūsų tėvas buvo vis kviečiamas Vilniaus NKVD pareigūnui, raginamas, kad sustiktu sūnų ir prikalbintu grįžti į "tikrąjį kelią". Zadėjo jam pasidavusiam dovanoti. O juk iš tiesųjų nieko bloga nebuvro padarės, dargi turėjome apdovanojimą už Berlyno paėmimą.

Bet Juozui per brangi buvo enkavestų "dovanos" kaina - jis būtų turėjęs išduoti visus dorus žmones, juos maitinusius, šildžiusius, gydiusius savo namuose.

Tuo tarpu ir mūsų tėvas buvo lemtingas. Niekšo išduoti, partizanai Juozas Galiauskas ir Antanas Kulys buvo apsupti atviroje vieteje Panėvėžio NKVD dalinių, ginkluotų tanketėmis, automatais, turinčiuosius sekančius šunis. Taip ankstyvą kovo rytą žuvo Antanas Kulys, Lietuvos karaliaus Minraugio 4-o pėstininkų pulko puskrajininkis. O mano brolis Juozas Galiauskas, suprates, kad nebegalės išsigelbėti, prisimindamas partizano priesaiką, ryžosi pati nutraukti savo gyvybęs siūlą už Lietuvą Tėvynę...

Labai džiaugčiausiai, jei atsilieptu minėtasis Juozas Galiauskas išgelbėtas iš Panėvėžio ligoninės partizanų būrio vadas, išpirktasis Samanynės km. rezistentas, kiti kartu kovojo partizanai ar jų artimieji. Parašykite į "Tremtinio" redakciją, arba man. Mano adresas: Vilnius, Šiltadaržio 3-1, tel. 610268.

Bronė GALIAUSKAITĖ-MARKEVIČIENĖ

1992 m. kovas

TREMTINYS

3

Ciaus frontui iš Rytų pasitraukus rudajam marui, Lietuva naują sovietinę okupaciją sutiko su siaubu. Mat atminyje dar nebuvu išblėsę 1941 m. birželio susidorojimai su nekaltais Lietuvos gydytojais, kunigais, šauliais, gimnazistais, ūkininkais.

Ir išties būgtavimai netruko pasivirtinti, kai į Lietuvą 1944 m. rugpjūtyje buvo atsiusta NKVD generolo Vetrovo divizija. "Vaduotojai" darbavosi iš peties ir per porą mėnesių Lietuvoje "nukenksmino" 22,6 tūkstančių "laudies priesū". Vien tik 1945 m. balandžio 13-15 d. Marijampolės apskr. Igliaukos, Gudelių, Plutiškių, Krošnos apylinkėse nužudyta apie šešiasdešimt beginkių kaimo vyru ir net paauglių.

Tada ir pradidėjo žūtbūtinė lietuvių tautos kova su okupantu dėl Tėvynės Laisvės ir Nepriklausomybės. Nors pradžioje ši kova buvo spontaniška, bet jau per gana trumpą laiką visame krašte susiorganizavo daug

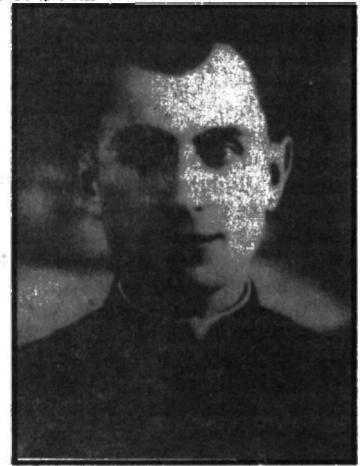

Leonas Taunys-Kovas (pirmas iš kairės) - "Tauro" apyg. štabo viršininkas, apygardos vadas, aviacijos kapitonas.

Laisvės kovas prisiminus

Vyr. leit. Albinas Ratkelis-Oželis - "Tauro" apyg. propag. skyriaus viršininkas.

Skardupių klebonas kun. Antanas Ylius-Vilkas - "Tauro" apyg. ir Lietuvos Išslaisvinimo Komiteto (LIK) įkūrimo iniciatorius, "Tauro" apyg. ryšių ir sanitarijos viršininkas, LIK pirminko pavaduotojas.

visiškai savarankiškų partizanų būrių. Iškilo reikalas sudaryti aukštessnają partizanų būrių vadovybę ir visos Lietuvos partizanus vienijančią aukščiausią vadovybę.

Tuo tikslu 1945 m. liepos 18 d. Marijampolės apskritijoje Skardupių klebonijoje kun. A. Yliaus vadovaumas įvyko steigiamasis "Tauro" partizanų apylinkės posėdis, o rugpjūčio

Pulkininkas Liudas Butkevičius-Lubas - "Tauro" apyg. štabo politinio skyriaus viršininkas, Lietuvos Išslaisvinimo Komiteto (LIK) pirminkas.

15 d. - "Tauro" apygardos steigiamasis suvažiavimas. Sudaryta "Tauro" apyg. vadovybė, numatytos apygardos ribos. Šioje teritorijoje veikiantys partizanų daliniai suskirstyti į rinktinės, paskirti rinktininių vadai.

Taip pradidėjo savo veiklą "Tauro" apygarda, apėmusi Marijampolės, Vilkaviškio, Šakių, Lazdijų apskritis bei kairiojo Nemuno kranto Kauno ir

Vytautas Gavėnas-Vampyras - "Tauro" apyg. vado pavaduotojas; Vytauto rinktinės partizanų vadas.

Vincas Radzevičius-Vaidila - "Tauro" apyg. laikraščio "Laisvės žvalgas" redaktorius, LIK narys.

Jonas Pileckis-Brokas - "Tauro" apyg. štabo viršininko adjutantas, komplektavimo ir ginklavimosi skyriaus viršininkas, LIK narys.

Nemakščių smurtininkai

Nemakščiu miestelis prikibes prie Kaunas-Klaipėda kelio pakraščio. Anksčiau jis vadinosi valsčiumi, o jo viršaitis buvo Juozas Blinstrubis, turėjęs už keli 3 km nuo Nemakščių, Macalių km. Netoli gyveno Jakas su nemaža šeima. Jis turėjo tik 3 ha žemės ir sunkiai vertėsi. Taigi jo šeima šelpė Blinstrubis: prireikus duodavo arklius, o Blinstrubio sūnus Kazimieras ne syki po maišelių milty išmesdavo važiuodamas iš malūno. 1940 m. Jakas tapo naujakuriu, bet ir vėl be Blinstrubio paramos neišsiverė.

1941 m. birželis. Kartą iš Nemakščiu aerodromo pakilę rusų fenerinis lėktuvas persaustas nukrito netoli Macalių kaimo. Jakas išskrapštė apdegusius pilotus. Jų pažiūrėti buvo ateja ir Kazys, tada dar 15 metų paauglys.

1944 m. rudenį Blinstrubis, jaudamas, jog galbūt persekiojamas dėl to, kad buvo viršaitis, pasitraukė pas pažiūstamus į Kaltinėnų apylinkes.

Nemakščiuose tada susikūrė stribių būrys, kuriam vadovavo žiaurus žmogus S. Bokulas. Jakas ir vyresnieji jo sūnūs išstojo į stribių būrių. Jų namelis tapo stribių išgertuvų vieta. 1945 m. lapkričio 21-osios vakarą vyrams girtaujant, o vaikams stumdant kampe sustatytus ginklus, buvo nusautas stribis Dimsos 10-metis sūnus. Stribai suko galvą, kaip bėdą sumesti Blinstrubui ir patiemis išvengti atskomybės. Pats Jakas apšaudė savo

namą, susiršo galvą rankšluosčiu ir šauke, kad juos užpuole Blinstrubio užsiūndinti banditai. (O tuo metu Blinstrubis jau buvo pargrižęs į tėviškę, nes tardytojai žadėjo jo nelieisti.)

Palaidojus Dimsuką, Jako sūnus, pasitelkęs kitų stribių, nuėjo pas Blinstrubius ir pro langus ėmė šaudyti ten, kur žinojo stovint lovas. O čia gulėjo senoji Blinstrubienė ir jos augintinė. Jaunieji Blinstrubienai miegojo kitame name gale. Sūnus Juozas, išgirdęs šūvius, éjo pro duris į tėvų kambarį ir pakirtas šūvių serijos krito negyvas. Išveržę į namus, stribai pamatė, kad ne tuos sušaudė, kur norėjo.

Prisiaučėtė jie suskato ruoštis į Nemakščius ir išsivedė Blinstrubį. Po kelių minučių Blinstrubienė išgirdo už sodo šūvi. Netrukus ji savo vyra rado ten persaustą kniūpštą begulinį ant arimų. Taigi keturis žmones su-

šaudė Jako vadovaujami stribai.

Palaidoti jų neleido, kol Blinstrubis nepasiraše, kad vyko susišaudymas su čia buvusiais miško broliais. Bet stribo Juano teigimu, nusikaltimas buvo iš anksto suplanuotas.

Liko Kazys Blinstrubis, vyriausias sūnus. Reikėjo ir su juo susidoroti. Jis buvo tardomas, primuštasis iki samonės netekimo, net galvos kaušą jam įlenkė. Paskui Kazimieras buvo teisiamas. Jis kaltino iškėlus trispalvę gojuje prie kapinių. Dar Jakas liudijo, kad tuos minėtus du lakiūnus 1941 m. jis nušovęs. Už tai K. Blinstrubis buvo nuteistas 10 metų. Kalėjo Archangelske, Intoje. Grįžę į Lietuvą, dirbo traktorininku, vėliau laikanešiu. Žuvo 1972 m. autoavarijoje.

Antanas GIRČYS

Nemakščiai

SKELBIMAI

Reabilituotų politinių kalinių, tremtinių ir rezistencijos dalyvių, gyvenančių ir gaunačių pensijas Kauno rajone, démesiu:

Vykstant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio mėn. 23 d. nutarimui Nr. 482 "Dėl darbo užmokesčio, pensijų ir kitų socialinių išmokų didinimo, padidėjus prekių kainoms", neįšmokėtų pensijų likučių sumos iki 1992 m. sausio 1 d. pervestos į šiu asmenų taupomojo banko asmeninės sąskaitas.

Asmenis, kurie negaudavo pensijų per taupomajį banką, prašome kreiptis dėl šiu neįšmokėtų sumų į artimiausią taupomojo banko įstaigą arba į Kauno rajono Centrinį taupomajį banką (Tirkiliškių, Neveronių, Giraitės gyventojams).

Valstybinio socialinio draudimo valdybos Kauno raj. skyriaus vedėja

Reda SIRUTAVIČIŪTĖ

Skelbiame pavardes rezistencijos dalyvio pažymai gauti: Alfonsas Zinkevičius, veikės Pakruojo-Pasvalio raj.; Ona Dagilienė, veikusi Kauno raj.; Anelė Račylė-Lapacinskienė, veikusi Kauno raj.; Vytautas Stanislavaitis, veikės Kauno raj.; Albina Petrauskaitė-Vaicėkauskienė, veikusi Prienų raj.; Albina Kurapkaitė-Juozaitienė, veikusi Prienų raj.; Juzė Ramoškiene, veikusi Marijampolės raj.; Algirdas Arlauskas, veikės Klaipėdos raj.; Pranas Byla, veikės Prienų raj.; Stasė Ceponiene, veikusi Panevėžio raj.; Antanas Eremevičius, veikės Kėdainių raj.; Valentina Išganaitė-Montvilienė, veikusi Kauno raj.; Stasys Lapinskas, veikės Utėnės-Svenčionių raj.; Ona Celiešiūtė-Mockeliūnienė, veikusi Prienų raj.; Marija Arlauskaitė-Alubauskienė, veikusi Prienų raj.; Juzė Ramoškiene, veikusi Marijampolės raj.

Atsliepimus prašome siusti LPKT sajungos tarybai.

Alytaus apskričių dalį.

Nuotraukose matome pirmuosius "Tauro" apygardos steigėjus, štabo darbuotojus, Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (LIK) narius.

Aldona VILUTIENĖ

Skiemonių žuvusieji

Mykolas KAZLAS

(Tesišys. Pradžia Nr. 4)

Dar nenudžiūvo partizanų kraujas Skiemonių miestelyje prie stribių būstinių, kai atvejė iš gatvėje pametė mano broli Vytautą Kazlą-Slyvą, kilusį iš Balninkų. Buvo jaunas, gražus aštuoniolikos metų vaikinas. Slapstėsi nuo okupantų kariuomenės, paskui išėjo partizanauti. Po kurio laiko į mūsus vienkiemį užėjo jo kovos draugai ir liūdnai pasakė: "Motin, Elžbieta Kazliene, tavo sūnus jau gyvo nebéra - jis žuvo Skiemonių apylinkėje. Gulėjo pamestas prie Pašilių pradinės mokyklos, po to Skiemonių miestelyje ant gatvės ir užkastas kapinių patvoryje, bulvių duobėje, kur visus stribiai laidoja. Mes atkeršyime už jį, motin". Nusilenkėjai, suknibusi ant dukters rankų, ir išėjo testi kovos.

Brolis Vytautas Kazlas su trimis partizanais 1945 m. birželio 12 d. užėjo į Fideriškių kaimą pas eigulį P. Pipirą, kurį visi pažinojo ir juo pasitikėjo. Prie Šulinio nusiprausė, sėdo valgyti prie stalo. Buvo ankstyvas rytas. Eigulys P. Pipiras išėjo į laukus prie gyvulų, jo žmona ir maža augintinė Janina Bilinskaitė (kuri vėliau papasaikojo apie tai) liko troboje. Ar čia buvo išdavystė, ar atsitiktinumas - staiga kieme pasirodė rusų kareivių būrys su kapitonu priešakyje. Kas per duris, kas per langus šoko, susišaudė su kareiviais. Adomas Cereška krito kieme, Pranas Pusvačkis pasitraukė atsišaudydamas į mišką. Vėliau žmonės jis rado nuo žaizdu mirus. Alios, sužeistas į ranką, pateko į nelaisvę. Utenos saugumas tardydamas jį užmušė. Mano brolis traukė rugiu lauku kito miško link. Kareliviai vijo si, šaudė, paleido žūnį. Brolis žūni nušovė. Sužeistas nei bėgti, nei eiti nebegalėjo. Iki paskutinio automato šovinio gynėsi, paskui prisidėjo granata prie galvos ir susisprogdino. Dar buvo gyvas, bet pribėgę kareiviai buožėmis pribraigė. Vienas kareivis

pastebėjo ant jo piršto gražų sidabrinį žiedą, bet negalejo jo numauti, tai pelnė pirkštą su žiedu nupjovė. Per langą visą tai matė iš artimo vienkiemio trys seserys Katinaitytės, viena iš jų brolio išrinktoji. Puolė sukuikusi pro duris prie brolio lavono, bet seserys ją laikė glėbyje, kol kareiviai nėjo.

Kareivių kapitonas varė tėvą į sūnų Vaitiekūnus iš Pašilių km. palaidoti šunį, o ši jauną "banditą" nuvežti į Pašilius prie pradinės mokyklos ir pamesti, o rytojaus dieną nuvežti į Skiemonių miestelį, priduoti saugumui. Vėliau Vaitiekūnai pasakojo: vežė vežimą, partizano galva tabalavo, varvė žemén kraujas, buvo jaunas, gražus vaikinas, kruvinā kariška palaidine, ilgos kelnės, į amerikoniškus gerus batus sukištinos.

Subėgo kaimo moterys. Stribų arti nebuvó. Gailėjo, kad toks jaunas, bet iš kur kiles - niekas neatpažino. Naktį mokyklos sargas nuavė batus, nusegė diržą ir paslepė, kad netekėti stribams.

Kita dieną Vaitiekūnas (jaunasis) brolio lavoną nuvežė į Skiemonių miestelį. Stribai ne kaip žmogus, o kaip gyvulį brolio lavoną iš vežimo išmetė, kojomis po krūtinę pavaikščiojo.

Seserys Katinaitytės žuvimo vietą greitai apkėsė žemėmis, o juodosios varnos, pajutusios kraują, jau suko ratus ore. Paslepė brolio kruviną kepurę ir pačios išbėgo iš namų pasisilėpti.

Eigulys P. Pipiras su savo kaimynu, nieko nelaukę, naktį surinko negvus partizanus - Adomą Čerešką, Praną Pusvačkį (balninkiečius) ir nuvežė į Katlierių kaimo kapines. Nukėlė Strolios paminklą, kape palaidojo tuodui, paskiau vėl paminklą užkélé. Niekas nežinojo, kur dingę lavonai. Tiktais po 44 metų Ona Zitnikaitė-Simeliene, brolių partizanų Vytauto ir Antano sesuo, atskleidė šią paslaptingą (Bus daugiau)

DÉKOJAME

P.K.Lozoraičiui iš Romos, p. P.Pečiulaičiui iš Kliuvelendo, p. J.G.Brazauskas iš Londono už pinigines aukas.

P.A.Bacevičiui iš Floridos už piniginę auką "Tauro" apygardos partizanų paminklo statybai.

LPKT Marijampolės skyriaus taryba

1992 m. kovas

TREMTINYS

4

IVYKIAI

VILKAVIŠKIS. Vasario 16 d. pris geležinkelio stoties Vilkaviškio parapijos klebonas V. Gustaitis „Būsimingai“ parvenę į 1941-1953 m. Vilkaviškio ir Šakių tremtinį atminimo paminklą. Šią dieną medžio skulptūrą sukurė vilkaviškietis J. Šalčiunas, žodži tarė Sajungos Vilkaviškio raj. tarybos pirmmininkas S. Dambrava, politkalinys K. Grīskaitis ir kt.

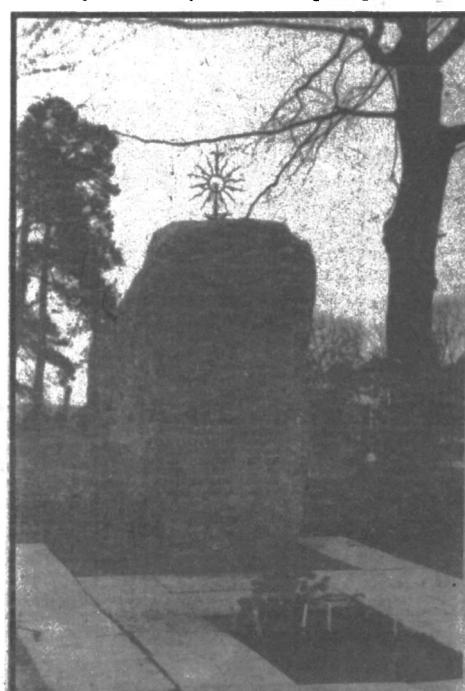
Vėliau ivyko už Nepriklausomybės pamaldos Vilkaviškio bažnycioje. Po pamaldų iškilimų dalyviai - tremtiniai, politkaliniai, Saulių ir Krašto apsaugos atstovai susibūrė netoli šventoriaus, prie Nepriklausomybės paminklo. Skambėjo dekanas V. Gustaitis ir maldos žodžiai, Lietuvos himnas.

Nepriklausomybės dienos minėjimas tebesi kultūros namuose. Pranešimą padarė svečias iš Kauno istorikas J. Oksas. Skambėjo etnografinio ansamblio, tremtinų choro dainos, kovų už laisvę dalyvių atsiminimai.

Gediminas ALMONAITIS

KVĒDARNA. Vasario 11 d. Kvēdarnos tremtiniai klubui suakio treji metai. Ta proga vasario 23 d. Šilalės rajono tremtiniai rinkosi į Kvēdarnos bažnyčią, kur parapijos klebonas J. Vaičius aukojo sv. Mišias už mirusius tremtinius, politinius kalinus ir laisvės kovotojus, pasakė pamokslą. Po Mišių tremtiniai prie pa-

Petrai, aciū!

1948 m. vasario 3 d. mes, devyni buvę partizanai, iš Vilniuje, Gudų g. buvusio kalinių persiuntimo kalejimo nutarėme pabėgti. Visa tai rengė ir vykdė buvę Birutės rinktinės partizanai. Pavyko suristi ir nurengti viso korpuso (trijų aukštų) prižiūrėtojus, persirengti kariškais jų rūbais, bet išeiti per vartus nepasisekė, nes buvo paskelbtas pavojus.

Tris parus mus išlaikė pusnuogius po laiptais statybinių medžiagų (alkalių, žvyro, smėlio) duobėje, o paskiau pervežė į Lukiskių kalejimą tardytį. Sulaukytų grupėje buvo devyni vyrai: Jonas Poškus, Antanas Banionis, Edvardas Svilainis, aš - Juozas Raulynaitis (birutiečiai); buvę Aukštaitijos partizanai: Petras Rastenis, Stasys Miškinis, Kazys Šmigelskis; du buvę vokiečių kariuomenės kariai: Algirdas Vasauskas ir Balys Sadauskas.

Uždarė mus vienutėse trečiaame aukštė. Karceriai, varyganas maistas visai nuvarė mus nuo kojų. Kartais gailejome gyvi like.

Apie kovo pradžią prižiūrėtojais buvo paskirta daug lietuvių karių iš šešioliktos lietuviškos divizijos. Mūsų koridoriuje pradėjo būdėti karys, vadintas Petru Žemaičiu - maždaug 26 metų aukštasis, gražaus sudėjimo šatenas. Jis ryžosi mūsų devyntei padėti: rėmė duona, sriuba, tabaku, popieriumi, pieštukais. Iš kur jis

minklo žuvusiems už Lietuvą tremtyje ir tėvynėje 1940-1953 m. uždegė žvakes, giedojo.

Po to kultūros namuose ivyko tremtinų pasitarimas - vakaronė. Kvēdarnos tremtinų choras padaivavo partizanų ir tremtinų dainų, eilėraščių padeklamavo tremtiniai ir mokiniai.

Apie Šilalės rajono tremtinų veiklą kalbėjo Šilalės skyriaus pirmmininkas K. Balčiūnas.

Tremtiniai apvarstė AT deputato A. Svarininko darba ir pareiškė jam visišką pasitikėjimą. Vieningai pritarta Prezidento institucijos reikalingumui ir V. Landsbergio politikai.

Kestutis Balčiūnas
Kvēdarna

ŠAKIŲ raj. Kidulių apylinkėse partizaninė kova vyko iki 1956 m. (Juozas Jankauskas - paskutinis partizanas, suimtas 1956 m. Kaune, nuteistas sušaudyti). Buvusiose Kidulių evangelikų kapinėse išsiši daug enkavedistų ir stribų nužudyti partizanų. Pernai spalio 30 d. jų atminimui pastatytas ir pašventintas paminklas.

Romualdas ANDRIUKAITIS

gaudavo papildomai maisto - nežinojom.

Užklaustas, ar jis nebijo mūsų, ar nepagalvoja, kad gali būti išduotas ir "užsidirbt" 25 metus, jis atsakė:

- Bijoti tu, kurie ilgai sėdi vienuose ir neturi ryšio su giminiemis, nėra ko. Padėsiu, vyrai, kiek tik išgalėsiu. Aš žinau, kas yra badas, kančia, nes tokį pati pragarą praėjau kariuomenėje.

Taip jis mus rėmė iki liepos mėnesio. Po teismo buvome perkelti į bendras kameras, kuriose jau buvo kiek geriau, nes kalinių, gaunantys stūntinių iš giminių, palaikė ir mus.

Rugpjūčio mėn. mūsų devyntę vėl pervežė į persiuntimo kalėjimą Gudų gatvėje. Kai susodinti ant kiemo grindinio laukėme transporto, pro mus praeidamas mūsų Petras pusbalsiu pasakė:

- Vyrai, broliai, laimingo jums kelio! Galbūt ir susitiksim ten, kur jus išveš...

Brangus tautieti, broli Petra! (jei tikrai tokis buvo tavo vardas), mes, gyvi likę septyni buvę mirtininkai (iš mūsų mirė Petras Rastenis ir Algirdas Vasauskas) dėkojame Tau. Juk Tu, Brolau, padėjai mums išlikti gyviems, rizikuodamas savo laisve ir gyvybe. Mums būtų be galio malonu, jei atsilieptum. Rašyk tokiu adresu: Kaunas, V. Krėvės pr. 105-5, tel. 710019, Juozas Raulynaitis. Laukiamė!

Juozas RAULYNAITIS
Kaunas

Antanas GOKAS, Kazio, g. 1918 m. Panevėžio apskr. Naujamiesčio valsč., Pakalniškių km. 1941 m. birželio 21 ar 22 d. išėjo iš namų į Naujamiesčio valsč. ir daugiau nebesugrindo. Gal kas nors žinote žuvimo aplinkybes ar užkasimo vieta? Žinių laukia Aldona ZUKAUSKIENĖ, Druskininkai, Merkinės 3-2.

Sigitas VALIUKEVIČIUS, teistas 1957 m. Irkutsko srt., Taišete. Jo ieško bendarbylis NIKOLISIN Vasilij Aleksejevič, 293500 Ukraina, Lvovo srt., Strij, Metalistov 7b-31.

Antanas DOVIDAITIS, Teofilius. Gyveno Kazlų Rūdoje ir 1947 m. dingo be žinios. Jo ieško Bronislava DOVIDAITYTĖ-MORKŪNIENĖ, Kauno raj., Ezerėlis, Liepu 4-2.

Antanas VAŠKEVIČIUS ir Tomas RILIS 1951-1953 m. kalėjo Karagandoje ir Norilsko. Jų ieško GUBKA Ivan, 290053 Ukraina, Lvov, Surkovo 4-59.

Vladas RUGKONIS. 1949-1954 m. kalėjo Vorkutoje, dirbo 40-oje šachtoje. Jo ieško NOVIK Vasilijs Fomic, 231800 Baltarusija, Grodno sritis, Slonim, Puškinio 131.

MUMS RASO

DĖL PREZIDENTO RINKIMU. Ar apsimoka tautai dar daryti tokias išlaidas? Kiek kartų jau visa tauta savo vardu pripažino gerb. V. Landsbergį - tai ko dar reikia? Reikia jis tik patvirtinti, juk Prezidentu de facto iš Lietuva jau išrinko. Reikia jam suteikti didesnį igaliojimą, kad galėtu vadovauti nevaržomas komunistelių ir kitokių valstybingumo žlugdytoju. Prezidentu V. Landsbergi turime tvirtinti ne 5-eriams, o 10-iai metų, nes taip ilgiau išvengsime priešrinkiminės naujų lyderių **keliamos sumaištis**, o ir esamą padėtį suramintum.

DĖL KARIŠKIŲ BUTŲ. Kariškiams laikas priminti, kad jiems butai tikrai pastatyti. Jeigu pamiršo, tegu prisimena, kad jiems ir jų vaikams jų tėvynėje butus pastatė politiniai kalinių. Ne tek butus, namus, bet ir miestus mes jiems pastatėme dykai. Tad linkime jiems ten kraustyti ir laiminges gyventi.

DĖL LENKŲ INSTITUTO STATYBOS VILNIUIJE. Jeigu jie nori Lietuvoje dirbti, tad privalėtų lietuviškai ir mokyti. O jeigu nie nori Lenkijai dirbti, ten tegul ir mokyti važiuoja. Mums netinka steigti instituta, kuris rengtų kadrus kaimynams.

Olga NAŠLENIENĖ

Isiminė AT Pirmininko p. V. Landsbergio žodžiai, pasakyti po nepavykusi rugpjūčio pučo, kad teisybė politikoje triumfuoją retai, o dažniausiai nugali nedori. Nors tada nugalejo teisingumas, bet dabar ištvirtinti Lietuvoje jis negali, nes iš penkių dienraščių net keturi nedori. O penktasis - "Lietuvos Aidas" - tik centristinis laikrastis. Tad kodėl nekuriamas dešiniųjų pakraipos laikrastis? Galbūt jis nereikalingas, nes pasitaiko net buvusių politinių kalinių ir tremtinų, kurie žavisi "Respublikos", "Opozicijos" paskalomis, prenumeruoja "Valstiečių laikrastį". "Tiesa".

Toks tūlas skaitytojas, buvę tremtinys, aiškina esą ne visi traipsniai čia jam patinka, bet jis mokas skaityti tarp eilučių.

Sakau, stribai mus skundė ir vežė į Sibirą, o dabar jų vaikai žurnalistai "pudruoja" jums smegenis, teigdami, kad Stalino-Sniečkaus sukurtais mafijines komunistinės institucijos dabartinis vadovė Algirdas "antrasis" yra lietuvių tautos didžiavysis, tinkas į prezidento postą. Ir jūs tuo tikite. Aš laikau niekypę net mintį, kad buvę KPSS sekretorius gali balotiruotis į nepriklausomos Lietuvos prezidento postą.

Man graudau, kad nemažai politinių kalinių ir tremtinų nuo tokios velniaus depolitizavosi taip, kad net nebesigaudo, kur grūdai, o kur pelai.

Manyčiau, kad Vilniuje atskūrusi Lietuvos žurnalistų draugija turėtų kuo greičiau pradeti leisti dešiniųjų pakraipos dienraštį.

Rimantas LIAKAS

Ar mes negalėtume susitikti?

1947 m. kovo mėn. mane iš Kauno kalėjimo išvežė į

Sverdlovsko srit. Ibdelio lageri. Buvaus nuteistos 10-iai metų, parašiau Staliniui malonės prašymą, kad bausmę

sumaištų. Atsižvelgę, kad buvau D. Tėvynės karo dalyvis

iš 16-osios divizijos, paliko 5-ius metus. Kai grįžau į

fronto, dirbau Kauno mėsos kombinate, bet po 6 mén.

mane suėmė. Taigi nėra skirtumo tarp rudojo ir

raudonojo velnio. Su manim Ibdelio lageryje kalėjo iš

Klaipėdos raj. Veltviržėnai Jonas Dyglys; iš Prienų raj. (nuo Silavoto) Petras Mielžaitis; iš Balbieriškio Anele Budrytė;

nuo Biržų Bučas ir kt.

Jeigu yra gyvu šio lagerio buvusių kalinių, surenkime

susitikimą! Duokite man žinią per laikraštį arba nams

parašykite.

Povilas AUGUTIS

5480 Kelmės raj., Užventis, Žemaitės 32

Redaktorė Vanda PODERYTĖ,

lit. redaktorė Danutė BARTULIENĖ,

techninė redaktorė Rita OKSAITĖ

TREMTINYS

1992 m. kovo 4 d. Nr. 5(62). SL 289.

Kaina su akciju 1 rub. Prenumeratoriams 50 kap.

Mūsų adresas: 223000 Kaunas, Domseltės 70b, tel. 200520

Redakcijos prieska. Manome, kad Lietuvos

politinių kalinių ir tremtinų sajungos Plungės skyrius

padės laiško autorui įveikti gyvenimo sunkumus ir

mielai jį priims į savo būrį.

Dominykas EIROSIUS

Plungė

Redakcijos prieska. Manome, kad Lietuvos

politinių kalinių ir tremtinų sajungos Plungės skyrius

padės laiško autorui įveikti gyvenimo sunkumus ir

mielai jį priims į savo būrį.

Redakcijos prieska.

Liudas DAMBRAUSKAS, Algirdas

MARKŪNAS, Natalija PUPEKIENĖ, Dalia KUODYTĖ,

Juozas ENČERIS, Alfredas SMAILYS

Redakcijos prieska. Manome, kad Lietuvos

politinių kalinių ir tremtinų sajungos Plungės skyrius

padės laiško autorui įveikti gyvenimo sunkumus ir

mielai jį priims į savo būrį.

Redakcijos prieska.

Liudas DAMBRAUSKAS, Algirdas

MARKŪNAS, Natalija PUPEKIENĖ, Dalia KUODYTĖ,

Juozas ENČERIS, Alfredas SMAILYS